

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2021-03-25

Nr. 42-427-(1.14)

DĖL PAREIGYBIŲ FINANSAVIMO TEISMUOSE

Teisėjų taryba gavo Utenos, Alytaus, Marijampolės, Telšių, Plungės, Tauragės apylinkių teismų pirmininkų 2021 m. vasario 11 d. kreipimąsi „Dėl teismo pirmininko padėjėjo ir/ ar teismo pirmininko patarėjo pareigybės finansavimo“ ir Vilniaus apygardos administracinio teismo ir Regionų apygardos administracinio teismo 2021 m. vasario 17 d. raštą „Dėl Tarptautinės teisės skyriaus ir teismo pirmininko patarėjo pareigybių finansavimo“ (raštai pridedami), t. y. kreipėsi visi teismai, kuriuose teismo pirmininko patarėjo ir teismo pirmininko padėjėjo (ryšiams su žiniasklaida ir visuomene) pareigybės šiai dienai nėra finansuojamos, o taip pat Vilniaus apygardos administracinis teismas dėl Tarptautinės teisės skyriaus 3 pareigybių finansavimo.

Teismo pirmininko padėjėjo (ryšiams su žiniasklaida ir visuomene) ir teismo pirmininko patarėjo pareigybės šiai dienai nėra finansuojamos 7 mažiausiuose pagal teisėjų skaičių pirmos instancijos teismuose iš 22 teismų. Taip pat teismuose nefinansuojamos 55 teisėjo padėjėjų pareigybės, 24 teismo posėdžių sekretorių pareigybės ir Tarptautinės teisės skyrius Vilniaus apygardos administraciniame teisme.

Šios pareigybės yra nustatytos Teisėjų tarybos 2018 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. 13P-101-(7.1.2) „Dėl pavyzdinių apylinkių teismų, apygardų teismų ir apygardų administracinių teismų struktūrų aprašymų ir pareigybių sąrašų patvirtinimo“ patvirtintose pavyzdinėse teismų struktūrose ir dėl jų finansavimo poreikių kasmet kreipiamasi į Lietuvos Respublikos Vyriausybę ir Finansų ministeriją prašant lėšų ateinantiems metams.

Dėl teismo pirmininko padėjėjo ir teismo pirmininko patarėjo pareigybių

Apylinkių teismų kreipimesi prašoma pakeisti arba panaikinti Teisėjų tarybos 2018 m. rugsėjo 28 d. nutarimo Nr. 13P-101-(7.1.2) punktą, numatantį teismo pirmininko padėjėjo/ patarėjo pareigybių finansavimo apribojimą.

Pažymėtina, kad, kaip prašoma teismų kreipimesi, panaikinus Teisėjų tarybos 2018 m. rugsėjo 28 d. nutarimo Nr. 13P-101-(7.1.2) 3.4 papunktį, kuriame nustatyta, kad „Pavyzdinių apylinkių teismų struktūrų aprašyme nustatytos teismo pirmininko patarėjo bei teismo pirmininko padėjėjo (ryšiams su žiniasklaida ir visuomene) pareigybės apylinkių teismuose, kuriuose teisėjų skaičius 30 ir mažiau, gali būti steigiamos ir finansuojamos tik išsprendus papildomo finansavimo klausimą arba iš sutaupytų darbo užmokesčio lėšų“, negavus papildomų lėšų naujų pareigybių finansavimui, šios pareigybės taps finansuojamomis esamo teismų sistemos biudžeto sąskaita, t. y. joms finansuoti persikrstant teismų esamas lėšas.

Atitinkamai, reikalinga pakeisti ir Teisėjų tarybos 2018 m. rugsėjo 28 d. nutarimo Nr. 13P-101-(7.1.2) 3.8 papunkčio nuostatą, kurioje nustatyta, kad „<...> teismo pirmininko patarėjo bei teismo pirmininko padėjėjo (ryšiams su žiniasklaida ir visuomene) pareigybės Regionų apygardos administraciniame teisme gali būti steigiamos ir finansuojamos tik išsprendus papildomo finansavimo klausimą arba iš sutaupytų darbo užmokesčio lėšų“.

LIETUVOS
TEISMAI

Vertinant problemos kilmę, pažymėtina, kad šie teismai prašomų finansuoti teismo pirmininko padėjėjo ar patarėjo pareigybių niekada neturėjo, nes iki 2018 m. įvykusios teismų reformos buvo labai mažos organizacinės struktūros (nuo 3 ir nesiekė 15 teisėjų), o ir po teismų reformos sustambinus teismus liko mažesnės struktūros, vertinant pirmos instancijos teismus (nuo 17 iki 30 teisėjų). Teismų reforma stambinant teismus sudarė galimybes teismuose numatyti daugiau geriau apmokamų pareigybių: įsteigtos 14 teismo kanclerių, 14 teismo psichologų pareigybių, suformuoti struktūriniai padaliniai su skyrių vedėjais (iki reformos mažiausiuose teismuose dėl nedidelės veiklos sričių apimtys buvo ne skyrių vedėjai ar patarėjai, o atskiri vyr. specialistai), taip pat po reformos visi apylinkių teismų pirmininkai turi pirmininko pavaduotoją (-us). Primintina, kad iki reformos mažesnės organizacinės struktūros teismų pirmininkai neturėjo nei teismo pirmininko pavaduotojo, nei teismo kanclerio pagalbos. Tačiau naujai nustatytos teismo pirmininko padėjėjo ir teismo pirmininko patarėjo pareigybės šiai dienai kol kas nefinansuotos, nes tam 2018–2021 m. negauta tikslinių lėšų.

Įsigaliojus minėtiems Teisėjų tarybos nutarimo pakeitimams, 6 apylinkių teismuose ir 1 apygardos administraciniame teisme taptų finansuojamomis 7 teismo pirmininko padėjėjo ir 4 teismo pirmininko patarėjo pareigybės, tam skiriant apie 290 tūkst. eurų. Finansavimas pareigybėms būtų įkeltas rengiant 2022 metų teismų biudžetą (preliminariai liepos pabaiga – rugpjūčio pradžia), todėl pridedamame Teisėjų tarybos nutarimo projekte įsigaliojimas numatytas 2022 m. sausio 1 d.

Dėl Tarptautinės teisės skyriaus pareigybių

Tarptautinės teisės skyriaus Vilniaus apygardos administraciniame teisme steigimas sietinas su Bendrojo patentų teismo veikla. Bendrojo patentų teismo (toliau – BPT) veiklos pradžia atidėta dėl Vokietijos Konstitucinio teismo sprendimo, kuriuo įstatymas, ratifikuojantis tarptautinę sutartį dėl BPT įsteigimo, pripažintas prieštaraujančiu Vokietijos Konstitucijai. Jungtinės Karalystės pasitraukimas iš Europos Sąjungos (ir iš BPT) taip pat sukėlė papildomų teisinių ir organizacinių problemų, kurios savo ruožtu irgi pristabdė BPT veiklos pradžią (Jungtinė Karalystė kartu su Vokietija ir Prancūzija buvo trys daugiausiai patentų registruojančios Europos Sąjungos valstybės, ir dėl šios priežasties šiose trijose valstybėse buvo numatyta steigti BPT institucijas; šiuo metu vyksta institucijų perkėlimo iš Jungtinės Karalystės į Italiją procesas).

Be to, Lietuva (kartu su Latvija ir Estija) priklausys regioniniam BPT skyriui, kurio centras įsteigtas Švedijoje, ir Vilniaus apygardos administracinio teismo įsitraukimas į BPT veiklą (suteikiant posėdžių salę ir (arba) vaizdo konferencijų įrangą) būtų reikalingas tik tuo atveju, jeigu procesas būtų žodinis, viena iš ginčo šalių būtų Lietuvoje ir neturėtų galimybės nuvykti į regioninio skyriaus būstinę Stokholme. Dėl visų minėtų priežasčių šiuo metu dar nėra aišku, kada BPT pradės bylų nagrinėjimą ir kaip intensyviai tai vyks, naudojantis Vilniaus apygardos administracinio teismo infrastruktūra.

Teisėjų tarybos 2018 m. rugsėjo 28 d. nutarime Nr. 13P-101-(7.1.2) (ir ankstesnėse jo redakcijose) Vilniaus apygardos administraciniame teisme Tarptautinės teisės skyriui nustatytos 3 pareigybės (skyriaus vedėjo ir 2 vyr. specialistų), kurių įsteigimas kainuotų apie 70 tūkst. eurų, tačiau šis skyrius pagal Teisėjų tarybos 2018 m. rugsėjo 28 d. nutarimo Nr. 13P-101-(7.1.2) 3.8 papunktį yra kol kas nefinansuojamas: „Pavyzdinių apygardų administracinių teismų struktūrų aprašyme nustatytas Tarptautinės teisės skyrius Vilniaus apygardos administraciniame teisme ir teismo pirmininko patarėjo bei teismo pirmininko padėjėjo (ryšiams su žiniasklaida ir visuomene) pareigybės Regionų apygardos administraciniame teisme gali būti steigiamos ir finansuojamos tik išsprendus papildomo finansavimo klausimą arba iš sutaupytų darbo užmokesčio lėšų“.

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad Vilniaus apygardos administracinis teismas jau turi 1 papildomą finansuojamą valstybės tarnautoją – teismo konsultanto pareigybę pagalbai teismo vadovybei dėl šio teismo veiklos specifikos. Tai vienintelė tokia teismo konsultanto pareigybė Teisėjų tarybos 2018 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. 13P-101-(7.1.2) „Dėl pavyzdinių apylinkių teismų, apygardų teismų ir apygardų administracinių teismų struktūrų aprašymų ir pareigybių sąrašų patvirtinimo“ patvirtintose pavyzdinėse teismų struktūrose, ir teismas gali apsispręsti, kokiose srityse ją panaudoti.

Teisėjų tarybai teikiamas klausimas yra susijęs su finansavimu, todėl buvo svarstytas Teisėjų tarybos Biudžeto ir investicijų komitete (toliau – Komitetas) š. m. kovo 17-24 d. ir Komitetas balsų dauguma pritarė Teisėjų tarybos 2018 m. rugsėjo 28 d. nutarimo Nr. 13P-101-(7.1.2) pakeitimui, kuriuo minėtos teismo pirmininko patarėjų ir teismo pirmininko padėjėjų pareigybės taptų finansuotomis, nepriklausomai nuo to, ar tam bus gauta papildomų lėšų 2022 metams, atsižvelgus į teismų pirmininkų kreipimesi pateiktus argumentus. Tačiau Komitetas nepritarė Tarptautinės teisės skyriaus Vilniaus apygardos administraciniame teisme nustatymui finansuoti, todėl teikiamame Teisėjų tarybos nutarimo projekte šis skyrius ir toliau nurodytas kaip finansuojamas tik išsprendus papildomo finansavimo klausimą arba iš sutaupytų darbo užmokesčio lėšų.

PRIDEDAMA:

1. Utenos, Alytaus, Marijampolės, Telšių, Plungės, Tauragės apylinkių teismų pirmininkų 2021 m. vasario 11 d. raštas „Dėl teismo pirmininko padėjėjo ir/ ar teismo pirmininko patarėjo pareigybės finansavimo“, 9 lapai.
2. Vilniaus apygardos administracinio teismo ir Regionų apygardos administracinio teismo 2021 m. vasario 17 d. raštas „Dėl Tarptautinės teisės skyriaus ir teismo pirmininko patarėjo pareigybės finansavimo“, 2 lapai.
3. Teisėjų tarybos nutarimo projektas, 1 lapas.

Direktorė

Natalija Kaminskienė

DĖL TEISMO PIRMININKO PADĖJĖJO IR/AR TEISMO PIRMININKO PATARĖJO PAREIGYBĖS FINANSAVIMO

Teisėjų tarybai

2021-02-11

Siunčiama el. p. s.rudenaite@lat.lt; info@teismai.lt

Teismų sistemos stabilumas ir kokybiška šių įstaigų struktūra yra svarbi ir aktuali ne tik proceso šalims, bet ir visai visuomenei, nes tam tikri trūkumai gali turėti neigiamų padarinių teisingumo vykdymo kokybei. 2013-01-01 įvyko pirmoji teismų pertvarka – ją vykdant 8 apylinkių teismai buvo sujungti į 3 apylinkių teismus, o 2018 metais, po teismų reorganizacijos, iš 49 apylinkių teismų liko 12 apylinkių teismų su 48 teismo rūmais. Reorganizavimu buvo siekiama/žadama vietoje dalies sujungiamų teismų administracijos darbuotojų pareigybių finansuoti kitas pareigybes. Tai teikė viltį patobulinti teismų sistemos veiklą ir sukurti optimalią bei visuomenės poreikius atitinkančią įstaigos struktūrą. Deja, po paskutinės reformos praėjus trejiems metams, dalis žadėtų permainų vis dar liko neįgyvendintos.

Teisėjų tarybos 2018 m. rugsėjo 28 d. nutarimo Nr. 13P-101-(7.1.2) (toliau – Nutarimas) 3.4. papunkčiu nustatyta, kad teismo pirmininko patarėjo ir teismo pirmininko padėjėjo (ryšiams su visuomene ir žiniasklaida) pareigybės apylinkės teisme, kuriame teisėjų skaičius yra 30 ir mažiau, gali būti steigiamos ir finansuojamos tik išsprendus papildomo finansavimo klausimą arba iš sutaupytų darbo užmokesčio lėšų. Apylinkių teismų atstovai ne kartą kėlė klausimą dėl minimų pareigybių finansavimo tokio dydžio teismuose, tačiau, net ir ruošiantis dar vienai, naujai pertvarkai, minėtų pareigybių finansavimas teismuose nėra numatytas.

Lietuvos teismai yra vienintelė teisingumą šalyje vykdanči institucija. Teismų pirmininkai yra teismo pareigūnai, kurie teisės aktų nustatyta tvarka vadovauja teismo organizaciniam darbui, yra atsakingi už teismo organizacinės veiklos priemonių tinkamą įgyvendinimą ir kontrolę, vidinio teismo administravimo tikslų, teismo personalo veiklos ir visos įstaigos efektyvumą. Teisingumą vykdo visų pakopų teismai, o teismo pirmininkas atlieka įstaigos vadovui paskirtas funkcijas nepriklausomai nuo teisėjų skaičiaus. Sutiktina, kad teismai skiriasi savo dydžiu, specifika ir kitais kriterijais, tačiau tiek mažesnių, tiek didesnių teismų vadovams bei kolektyvui pagalba tam tikrose srityse yra reikalinga ir svarbi.

Įstaigos vadovų patarėjų ir padėjėjų institutas mūsų šalyje yra pakankamai plačiai išvystytas: padėjėjų ir/ar patarėjų pareigybės numatytos vyriausiesiems prokurorams, Seimo nariams, merams, Seimo pirmininkui, Ministrui Pirmininkui, valstybiniam auditoriui ir kt. Kiekvienam teismui ir kiekvienam teismo pirmininkui, kaip įstaigos vadovui, ne mažiau svarbu turėti finansuojamą padėjėjo ir/ar patarėjo etatą, ir, atsižvelgus į įstaigos paskirtį, galbūt net svarbiau, nei kitų įstaigų atstovams.

Atsižvelgdami į teisę ir pareigą savo veiklą grįsti tarpusavio bendradarbiavimu, mes: Utenos, Alytaus, Telšių, Marijampolės, Plungės ir Tauragės apylinkių teismų pirmininkai, pateikdami žemiau nurodomus argumentus, prašome bendradarbiauti keičiant arba naikinant Nutarimo 3.5 punktą, numatantį padėjėjo/patarėjo pareigybių finansavimo apribojimą.

Pažymėtina ir sutiktina, kad finansuoti teismo pirmininko padėjėjo pareigybę vien tik darbui su žiniasklaida ir visuomene, būtų neracionalu atsižvelgiant į kitas dėl finansavimo trūkumo kylančias teismų sistemos problemas. Tuo pačiu nepaneigtina, kad pastangos gerinti teismų įvaizdį yra reikalingos, o susvyravusį ir į žemumas kritusi pasitikėjimą teismais pagerintų vienoje – viešųjų ryšių srityje, dirbantis teismo darbuotojas, neskiriant jam kitų papildomų funkcijų. Klaipėdos apygardos teismas 2020-09-03 2020 metų planinio kompleksinio Klaipėdos apygardos apylinkių teismų pranešimų spaudai kokybės patikrinimo akte Nr. 11-259 nurodė, kad informacijos sklaida apie teismuose nagrinėjamas ir išnagrinėtas bylas turi būti skiriamas prioritetinis dėmesys, o teismų išorinė komunikacija turėtų būti aktyvesnė.

Racionaliai atsižvelgdami į finansines galimybes, mes, minėtų apylinkių teismų pirmininkai, prašome ir siūlome, neatsižvelgiant į teisėjų skaičių (Nutarimo 3.5 p.) nustatyti bei finansuoti mūsų teismuose bent vieną – teismo pirmininko padėjėjo, pareigybę, nenurodant padėjėjui vien tik darbo su žiniasklaida ir visuomene srities. Siūlomu reglamentavimu būtų suteikta galimybė visuose teismuose įsidarbinti asmenį, teikiantį pagalbą įvairiose srityse, įskaitant procesinių dokumentų rengimą.

Teisėjo komandą sudaro teisėjo padėjėjas ir teismo posėdžių sekretorius. Po pertvarkos sutaupytus išteklius planuota panaudoti teisėjų komandai stiprinti, tačiau bendras pareigybių skaičius iš esmės liko nepakitęs – teisėjo komandos korpusas dalyje teismų dėl finansavimo trūkumo nėra pakankamai suformuluotas. Teismų sistemos valstybinio audito duomenimis, 2019 metais apylinkių, apygardų ir apygardų administraciniuose teismuose buvo patvirtinta 700 teisėjų pareigybių, 647 teisėjų padėjėjų pareigybės, 676 teismo posėdžių sekretorių pareigybės; esant tokiam pareigybių skaičiui, nėra sudarytos galimybės sukomplektuoti teisėjų komandų: trūksta 55 teisėjų padėjėjų ir 24 teismo posėdžių sekretorių. Audito duomenimis, įvertinus užimtas pareigybes, trūkumas dar didesnis:

didėjant neužimtų pareigybių skaičiui, teisėjų padėjėjų trūkumas kasmet auga: 2019 m. trūko 102 teisėjų padėjėjų (iš jų 89 proc. – apylinkių teismuose).

Kiekvienam teisėjui turėtų būti paskirta po teisėjo padėjėją, tačiau Plungės apylinkės teisme nefinansuojami 5 teisėjų padėjėjų etatai, Utenos – 7, Alytaus – 8, Telšių – 1, Marijampolės – 4, Tauragės – 2.

Siekiant dialogo dėl padėjėjų/patarėjų etato finansavimo, paminėtina, kad teismo pirmininko padėjėjo/patarėjo etato finansavimas iš dalies padėtų optimizuoti teisėjų ir jų padėjėjų darbo krūvį. Pagal Teisėjų tarybos patvirtintą Pavyzdinių apylinkių teismų, apygardų teismų ir apygardų administracinių teismų struktūrų aprašymą, kiekvienam teisėjui turėtų būti paskirtas vienas teisėjo padėjėjas, tačiau praktikoje vienam teisėjo padėjėjui tenka dirbti su keliais teisėjais. Viena iš funkcijų pirmininko padėjėjui/patarėjui būtų rengti procesinių dokumentų projektus, taip bent iš dalies optimizuojant dėl nesuformuoto teisėjų ir jų padėjėjų korpuso kylančias darbo krūvio ir kokybės problemas.

Akcentuotina ir tai, kad teismo pirmininko padėjėjo/patarėjo pareigybės samprata neturėtų būti apribojama pagalbos vieninteliam asmeniui – teismo pirmininkui, teikimu. Šios pareigybės ar bent viena iš jų reikalingos sklandžiam visos įstaigos darbui. Teismuose darbuotojai dirba pagal konkretų pareigybės aprašymą ir pagal konkrečiai pareigybei nustatytus reikalavimus, t. y. gana siauroje srityje. Raštinių darbuotojai atlieka jiems privalomas funkcijas, kitų padalinių darbuotojai – jiems nustatytas pareigas, teismo kancleris vadovauja teismo administracijai ir kt. Tokio asmens, kuris būtų universalus savo gebėjimais, kompetencija, ir galėtų teikti pagalbą įvairiose srityse, regionuose veikiantys teismai neturi. Pagrindinė tokios problemos priežastis yra ne tik kvalifikuotų specialistų stygius regionuose, bet ir kvalifikuotam personalui nepakankamas darbo užmokestis valstybės tarnyboje.

Teismų pirmininkams, kuriuose teisėjų yra 30 ir mažiau, pagal Nutarimo 3.4 p. galimybė turėti padėjėją/patarėją egzistuoja tik taupant darbo užmokesčiui skirtas lėšas. Tai sąlygoja, kad tie teismai, kurie finansuoja minėtą pareigybę/-es iš sutaupytų lėšų, konkursus į atranką skelbia nustatę tik mažiausią įmanomą koeficientą. Pagal valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų skirstymo į grupes kriterijus, apylinkių teismai priskiriami III grupei, t. y. apylinkės teismo pirmininko padėjėjo pareigybės minimalus koeficientas yra 7,4, maksimalus – 13,5. Atitinkamai apylinkės teismo pirmininko patarėjo koeficientas yra nuo 9,5 iki 16,5. Kol teismai yra saistomi pareigos spręsti šių pareigybių finansavimą tik iš sutaupytų lėšų, kandidatams į šias atsakingas pareigas pasiūlomi minimalūs koeficientai: pirmininko padėjėjui apytiksliai tik 800 Eur į rankas, pirmininko patarėjui – apie 1 025 Eur į rankas. Palyginimui: 2020 m. trečiąjį ketvirtį viešajame sektoriuje vidutinis

mėnesinis bruto darbo užmokestis sudarė 1 546 Eur, t. y. apie 950 Eur į rankas.¹ Darytina išvada, kad teismai, priversti finansuoti pirmininko padėjėjo etatą iš savo lėšų ir todėl pirmininko padėjėjo etatui nustatydami mažiausią koeficientą, suteikia asmeniui mažesnę, nei vidutinę viešajame sektoriuje egzistuojantį darbo užmokestį. Atsižvelgiant į asmens kompetencijas, į pareigyboms keliamus gana aukštus išsilavinimo (teisės magistro laipsnis, jei padėjėjo pareigybė skirta dirbti vien su žiniasklaida – žurnalistikos, viešųjų ryšių magistro laipsnis) ir kelių metų darbo patirties reikalavimus, teismai regionuose praktiškai neturi galimybių su tokiu darbo užmokesčiu pritraukti tinkamų specialistų, arba, net ir pritraukus, juos išlaikyti. Todėl prašome skirti teismams finansavimą patarėjo/padėjėjo etatui išlaikyti.

Paminėtina ir tai, kad regionuose veikiantys apylinkių teismai susiduria su kandidatų į teisėjų padėjėjus, iš kurių reikalaujama tik teisės bakalauro išsilavinimo, trūkumu. Atsižvelgdami į praktiką, kai konkursai į teisėjų padėjėjus neįvyksta nesant kandidatų, teismai teisėjų padėjėjų priversti ieškoti visais įmanomais būdais: viešinti darbo skelbimus žiniasklaidoje, socialiniuose tinkluose, tarnybinio kaitumo būdu ir t. t. Nepaisant aktyvios darbuotojo paieškos, kandidatų neatsiranda arba norą kandidatuoti išreiškia minimalus asmenų skaičius. Atsižvelgiant į tai, prašome mūsų prašymą įvertinti ne tik galimybės taupyti esamas lėšas kriterijumi, bet ir atsižvelgiant į kvalifikuotų specialistų trūkumą regionuose.

Argumentuojant dėl teismo pirmininko padėjėjo/patarėjo pareigybės finansavimo, paminėtina, kad mūsų vadovaujamose įstaigose vidaus administravimo funkcijas atliekančių pareigybių poreikis yra įvertintas ir ieškota vidinių išteklių teismo pirmininko komandoms suformuoti. Atsižvelgiant į tai, kad pirmininko padėjėjui/patarėjui keliami aukštesni reikalavimai ir jam tektų dirbti įvairiose veiklos srityse: rengiant procesinius ir neprocesinius dokumentus, dirbant su žiniasklaida, padedant pirmininkui vykdyti vidaus kontrolę, užtikrinti vidaus administravimą ir t.t., tikslinga nustatyti bent minimaliai didesnę, už mažiausią, koeficientą. Tačiau pasiūlyti specialistams pareigybės svarbai adekvatų darbo užmokestį iš turimo finansavimo teismai nėra pajėgūs. Dėl šios priežasties prašome Jūsų savo sprendimais prisidėti prie apylinkių teismų veiklos kokybės ir šiuo klausimu.

Argumentuojant savo prašymą, paminėtina, kad teismo pirmininko padėjėjo/patarėjo pareigybės svarba įgavo didesnę reikšmę ir po teismų sustambinimo. Tarp iš teismo rūmų sudarytų rūmų yra gana nemaži atstumai, pvz.: tarp Anykščių ir Visagino – 112 km į vieną pusę (teismo pirmininkas nuvykimui ir grįžimui skiria apie 3 val. 20 min.). Atstumas tarp Anykščių ir Ignalinos –

¹ Statistikos departamento duomenys. Nuoroda: <https://osp.stat.gov.lt/informaciniai-pranesimai?articleId=8225451>

apie 89,7 km į vieną pusę. Nuo Alytaus apylinkės teismo Alytaus rūmų iki Lazdijų rūmų yra 45 km., iki Druskininkų rūmų – 52 km., iki Varėnos rūmų – 49 km, iki Prienų rūmų – 30 km.

Telšių apylinkės teismo Mažeikių rūmai, kuriuose dirba teismo pirmininkas, nuo Akmenės rūmų nutolę 42 km., nuo Telšių rūmų – 44 km.

Nors vykimai į teismo rūmus nėra kasdieniai, sklandaus darbo ir bendradarbiavimo kolektyve siekiantis pirmininkas bent kartą į mėnesį vyksta į kitus rūmus. Vien tik kelionei skirdamas kelias valandas, teismo pirmininkas su įstaigos valdymu ir/ar teisingumo vykdymu susijusias funkcijas yra ar gali būti priverstas atlikti po darbo valandų, nes asmens, kuriam būtų galima sistemingai, o ne pavieniais pavedimais patikėti tam tikras, atsakingesnes užduotis, teismo pirmininkas neturi. Be to, sustambintų teismų pirmininkai pareigų ir atsakomybių turi keliskart daugiau, nei turėdavo iki teismų reformos, t. y. vadovaudami tik vieniems teismo rūmams. Todėl pagalba, atsižvelgiant ir į teisėjų padėjėjų trūkumą, pirmininkams nuo 2018 metų neabejotinai reikalinga.

Kitas argumentas, kodėl būtina finansuoti teismo pirmininko patarėjo/padėjėjo pareigybę – teismo pirmininkui priskirta atsakomybė už vidaus kontrolės sistemos sukūrimą, veikimą ir tobulinimą. Siekiant darbo kokybės, vidaus kontrolės svarba nepaneigtina kiekvienoje įstaigoje, įskaitant ir teismus. Regionuose veikiančių apylinkių teismų struktūros nustatytos taip, kad teisėjų padėjėjai dėl didelio darbo krūvio neįtraukiami arba minimaliai įtraukiami į vidaus kontrolės procedūras, o administracijos korpuse asmenų, turinčių atitinkamai gebėjimų ir laiko padėti pirmininkui vykdyti vidaus kontrolę, yra ribotai arba visai nėra. Šiuo aspektu paminėtina, kad teismo kancleris, pats dalyvaudamas administracijos veiklos organizavime ir funkcijų vykdyme, siekiant tinkamai įgyvendinti principą „pats savo sprendimų nekontroliuoju“, dėl objektyvumo neturėtų/negalėtų atlikti tam tikrų kontrolės veiksmų teismo administracijos procedūrose, kurias pats tvirtina. Todėl vidaus kontrolės procedūrose ypatingą reikšmę įgauna pirmininko padėjėjas/patarėjas, kuriam galima pavesti teikti pagalbą vidaus kontrolės sistemoje.

Argumentuojant teismo pirmininko padėjėjo/patarėjo svarbą, nepaneigtina, kad teismo pirmininkas jam priskirtas administravimo funkcijas prireikęs gali pavesti atlikti teismo pirmininko pavaduotojui (pavaduotojams), skyrių pirmininkams, kitiems teisėjams, tuo iš dalies sumažindamas savo darbo krūvį. Tačiau paminėtina, kad pavaduotojas, skyriaus pirmininkas taip pat yra teisėjas, kuris dėl laiko stokos, teisėjų padėjėjų trūkumo, pašaukimo, įgytos patirties ir kitų kriterijų dažnai koncentruojasi tik į teisingumo vykdymą. Paminėtina ir tai, kad kitų teisėjų galimybės padėti teismo pirmininkui atlikti administravimo funkcijas yra ribotos ir dėl kitos priežasties – daugėjant neužimtų teisėjų darbo vietų, didėja darbo krūvis dirbantiems teisėjams, o net ir vieno teisėjo trūkumas turi

didelę įtaką mažos sudėties (4–5 teisėjų) teismo rūmų darbui. Paminėtina, kad šiuo metu Plungės apylinkės teisme yra laisvi du teisėjų etatai. Lietuvos Respublikos Prezidentas 2020 m. lapkričio 4 d. dekretu Nr. 1K-430 nuo 2020 m. lapkričio 5 d. perkėlė Plungės apylinkės teismo Palangos rūmų teisėją į Klaipėdos apylinkės teismo Klaipėdos miesto rūmus. 2021 m. vasario 1 d. buvo paskutinė Plungės apylinkės teismo Plungės rūmų teisėjos darbo diena – teisėjai sukako 65 metai ir jos įgaliojimai baigiasi sulaukus įstatymo nustatyto pensinio amžiaus. Vadovaujantis Teismų įstatymo 55¹ straipsniu, Teisėjų atrankos skelbimo ir organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Prezidento 2020 m. balandžio 2 d. dekretu Nr. 1K-242, II skyriaus 5 straipsniu, teisėjų atranka į laisvas teisėjų vietas skelbiama paprastai ne vėliau kaip per 10 darbo dienų paaiškęjus apie laisvą arba dėl nenumatytų aplinkybių atsilaisvinančią teisėjo vietą. Atranka į laisvą Palangos rūmų teisėjo etatą paskelbta praėjus daugiau nei 2 mėnesiams, t. y. 2021-01-12. Teisėjų atranka į atsilaisvinsiančias teisėjų vietas skelbiama likus ne mažiau kaip 6 mėnesiams iki numatomos laisvos teisėjo vietos atsiradimo, tačiau atranka į nuo 2021-02-01 atsilaisvinančią Plungės rūmų teisėjos vietą šio rašto rengimo dieną dar nėra nepaskelbta.

Su tokiomis situacijomis susidūrusių teismų pirmininkams tenka spręsti įvairias žmogiškųjų išteklių trūkumo sąlygotas problemas, nes dėl su teisingumo vykdymu padidėjusio darbo krūvio pirmininkų pavaduotojai ir patys pirmininkai ne visada gali skirti pakankamai laiko administravimui. Dėl šios priežasties, siekiant užtikrinti kokybišką administravimą, teismams svarbu turėti asmenį, galintį operatyviai ir kokybiškai parengti su administracine teismo veikla susijusius įvairius raštus, atsakymus žiniasklaidai, visuomenei, įvairioms įstaigoms ir asmenims. Teismuose įsteigtas administracijos sekretoriaus pareigybes užimančias asmenys, raštinių darbuotojai, objektyviai vertinant, dėl kompetencijų trūkumo, tiesioginių pareigų vykdymo ar kitų priežasčių ne visada pajėgūs kokybiškai atlikti tokias funkcijas.

Paminėtina ir tai, kad teismo pirmininko padėjėjo/patarėjo etatas faktinę ir efektyvią pagalbos reikšmę turės tik priklausomai nuo asmens, užimančias šias pareigas, kompetencijos, motyvavimo. Dėl to ypač svarbu pirmininkų padėjėjams/patarėjams pasiūlyti didesnę, nei minimalų įstatymo nustatytą, darbo koeficientą. Kadangi to įgyvendinti teismai iš turimo finansavimo nėra pajėgūs, prašome bendradarbiauti ir atsižvelgti į mūsų prašymą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Utenos, Alytaus, Telšių, Marijampolės, Plungės ir Tauragės apylinkių teismų pirmininkai prašo Teisėjų tarybos bendradarbiauti dėl Teisėjų tarybos Nutarimo 3.5 punkto, numatančio padėjėjo/patarėjo pareigybių finansavimo apribojimą, pakeitimo arba panaikinimo. Esame pasirengę suteikti bet kokią papildomą informaciją nagrinėjamu klausimu.

Utenos apylinkės teismo pirmininkas

Irena Vapšvienė

Alytaus apylinkės teismo pirmininkas

Imutė Kliučinskienė

Telšių apylinkės teismo pirmininkas

Daiva Maneikienė

Marijampolės apylinkės teismo pirmininkas

Laimondas Noreika

Plungės apylinkės teismo pirmininkas

Erikas Jurgutis

Tauragės apylinkės teismo pirmininkas

Egidijus Mockaitis

PRIDEDAMA: Priedas Nr. 1 Duomenys apie apylinkių teismų teisėjų ir teisėjų padėjėjų
skaičių, atstumus tarp teismo rūmų.

Originalas siunčiamas nebus

DUOMENYS APIE APYLINKIŲ TEISMŲ TEISĖJŲ IR TEISĖJŲ PADĖJĖJŲ SKAIČIŲ,
ATSTUMUS TARP TEISMO RŪMŲ:

Apylinkės teismas	Teismo rūmai	Atstumai nuo centrinių teismo rūmų iki kitų rūmų	Teisėjų skaičius	Teisėjų padėjėjų skaičius
Utenos	Utenos		6	5
	Anykščių	39 km	4 (1 – vaiko priežiūros atostogose)	3
	Ignalinos	52 km		
	Molėtų	35 km	4	3
	Visagino	73 km	3	2
	Zarasų	73 km	3	3
VISO:	4 rūmai		26 (laisvų – 2)	18
Alytaus	Alytaus		12	10
	Druskininkų	52 km	4	3
	Lazdijų	45 km	2	2
	Prienų	30 km	5	4
	Varėnos	49 km	4	3
VISO:	5 rūmai		27 (laisvų – 2, vykdomos atrankos)	22
Plungės (pirmininkas – ne centriniuose rūmuose (Kretingos rūmuose))	Plungės		5 (nuo 2021-02-01 laisvas 1 etatas)	5
	Kretingos	45 km	5	3
	Palangos	55 km	3 (1 laisvas nuo 2020-11)	3 (1 užimtas, į 2 laisvus paskelbti konkursai)
	Skuodo	51 km		1
			2	
VISO:	4 rūmai		17	12 (2 laisvi nuo š. m. sausio)

Marijampolės	Marijampolės		14	11
	Šakių	58	4	4
	Vilkaviškio	24	5	5
	Jurbarko	84	4	3
VISO:	4 rūmai		27	22
Telšių (pirmininkas – Mažeikių rūmuose)	Mažeikių		8 (2 neužimti)	8
	Telšių	42 km	6	5 (iš jų 1 – teismo konsultantas)
	Akmenės	44 km	4 (1 neužimtas)	4
VISO:	3		18 (laisvų – 3)	16
Tauragės	Tauragės		8 (1 laisvas nuo 2021-01-04)	8 (1 laisvas etatas bus užpildytas nuo 2021-03-01)
	Šilutės	64	7	6
	Šilalės	32	3	2
VISO:	3			

VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

Biudžetinė įstaiga, Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius,
tel. (8 5) 264 8703, faks. (8 5) 264 8701, el. p. vilniaus.administracinis@teismas.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188733964

REGIONŲ APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

Biudžetinė įstaiga, A. Mickevičiaus g. 8A, LT-44312 Kaunas,
tel. (8 37) 201 467, faks. (8 37) 753 030, el. p. regionu.administracinis@teismas.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188734347

Teisėjų tarybai
El. p. info@teismai.lt

2021-02-17 Nr. 1RT-49 /SD1-37/2021

DĖL TARPTAUTINĖS TEISĖS SKYRIAUS IR TEISMO PIRMININKO PATARĖJO PAREIGYBIŲ FINANSAVIMO

Teisėjų tarybos 2018 m. rugsėjo 28 d. nutarimo Nr. 13P-101-(7.1.2) „Dėl pavyzdinių apylinkių teismų, apygardų teismų ir apygardų administracinių teismų struktūrų aprašymų ir pareigybių sąrašų patvirtinimo“ 3.8 papunktyje nustatyta, kad Pavyzdinių apygardų administracinių teismų struktūrų aprašyme nustatytas Tarptautinės teisės skyrius Vilniaus apygardos administraciniame teisme ir teismo pirmininko patarėjo bei teismo pirmininko padėjėjo (ryšiams su žiniasklaida ir visuomene) pareigybės Regionų apygardos administraciniame teisme gali būti steigiamos ir finansuojamos tik išsprendus papildomo finansavimo klausimą arba iš sutaupytų darbo užmokesčio lėšų.

Šiuo nutarimu Vilniaus apygardos administraciniam teismui patvirtintos trys Tarptautinės teisės skyriaus pareigybės – skyriaus vedėjo ir dvi vyriausiųjų specialistų; Regionų apygardos administraciniam teismui – po vieną teismo pirmininko patarėjo ir teismo pirmininko padėjėjo (ryšiams su žiniasklaida ir visuomene).

Vilniaus apygardos administraciniam teismui suteikta kompetencija spręsti užsieniečių teisinės padėties ir prieglobsčio bylas. Šios bylos neretai dėl besikeičiančios geopolitinės situacijos ir valstybių priimtų tarptautinių įsipareigojimų vykdymo susilaukia išskirtinio visuomenės dėmesio. Sprendžiant tokio pobūdžio bylas svarbu suprasti ne tik skundžiamo sprendimo motyvus ir nacionalinį teisinį reguliavimą, kuriuo remiantis buvo priimtas atitinkamas sprendimas, ar konkretaus atvejo specifiką, bet ir kaip nacionalinės prieglobsčio sistemos vertinamos tarptautinių teismų, kokios teisės aiškinimo taisyklės taikytinos atitinkamų nustatytų faktinių aplinkybių kontekste. Reguliarią ir nuoseklią tarptautinių teismų praktikos analizę, kuria siekiama nustatyti teises tendencijas, suformuotos praktikos pakeitimus ir (ar) nukrypimus nuo suformuoto teisės aiškinimo galima atlikti tik turint žmogiškųjų išteklių.

Nagrinėjant administracines bylas, susijusias su pagrindinių žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimu, taip pat reikalinga išsami ir kokybiška aktualios Europos Žmogaus Teisių Teismo ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos bei valstybių gerosios teisės praktikos analizė, kuri gerintų teisės aiškinimą ir taikymą bei priimamų teismo procesinių sprendimų kokybę. Nagrinėjant tokio pobūdžio bylas reikalingos ne tik geros užsienio kalbos žinios, tačiau ir tarptautinių teisės aktų bei tarptautinių teismų praktikos išmanymas.

Taip pat norime atkreipti dėmesį į tai, kad Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos įstatymu „Dėl sutarties dėl Bendro patentų teismo Šiaurės ir Baltijos valstybių

regioninio skyriaus įsteigimo ratifikavimo“ nustatyta pareiga sudaryti sąlygas Bendro patentų teismo Šiaurės ir Baltijos valstybių regioniniam skyriui naudotis teismo patalpomis ir kitu turtu, būtinu šiam skyriui priskirtoms byloms nagrinėti Lietuvoje.

Manome, kad Tarptautinės teisės skyriaus darbuotojas galėtų bendradarbiauti su Bendro patentų teismo regioniniais skyriais, organizuoti atvykstančių į teismą patentų bylų teisėjų ir proceso dalyvių priėmimą ir rūpintis bylų nagrinėjimu Vilniaus apygardos administraciniame teisme.

Išsprendus Tarptautinės teisės skyriaus pareigybių finansavimo klausimą būtų sudaryta galimybė tinkamai pasiruošti ir nagrinėti bylas dėl užsieniečių teisinės padėties, bylas su tarptautiniu elementu, taip pat užtikrintos bendradarbiavimo sąlygos ruošiantis ir nagrinėjant tarptautines patentų bylas.

Teismo pirmininko patarėjo ir teismo pirmininko padėjėjo (atstovo ryšiams su žiniasklaida ir visuomene) pareigybių finansavimas Regionų apygardos administraciniame teisme taip pat yra itin aktualus – po teismų reorganizavimo teismo Kauno rūmuose ženkliai padaugėjo administracinio darbo (teismo vidinių teisės aktų projektų rengimas, asmens duomenų apsaugos, korupcijos prevencijos klausimų kuravimas, teismo rūmų darbo organizavimas, atliekamo darbo ir vidinės teismo tvarkos laikymosi kontrolė, kuri šiuo metu, atsižvelgus į ypatingai didelius atstumus tarp teismo rūmų, yra apsunkinta, ir kt.), todėl šios pareigybės būtinos tiek išlaikyti, tiek gerinti administracinio darbo kokybę. Teismo pirmininko patarėjo pareigybėje dirbantis asmuo atliktų pirmiau minėtas funkcijas, susijusias su asmens duomenų apsaugos, korupcijos prevencijos klausimų kuravimu, prisidėtų prie naujai diegiamos Dokumentų valdymo sistemos tvarkymo, teisės aktų projektų rengimo, jų laikymosi kontrolės vykdymo ir bendro teismo darbo organizavimo.

Kaip minėjome, Tarptautinės teisės skyriaus pareigybės Vilniaus apygardos administraciniame teisme ir teismo pirmininko patarėjo bei teismo pirmininko padėjėjo (ryšiams su žiniasklaida ir visuomene) pareigybės Regionų apygardos administraciniame teisme nėra finansuojamos, teismai dėl eilę metų nepakankamo darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų finansavimo bei kasmet susidarancio didžiulio įsiskolinimo darbo užmokesčiui ir įmokoms, neturi galimybės sutaupyti darbo užmokesčio lėšų, iš kurių galėtų mokėti minėtiems darbuotojams darbo užmokestį.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, prašome Teisėjų tarybos rasti galimybę ir spręsti klausimą dėl Tarptautinės teisės skyriaus pareigybių Vilniaus apygardos administraciniame teisme ir teismo pirmininko patarėjo pareigybės Regionų apygardos administraciniame teisme finansavimo skyrimo.

Vilniaus apygardos administracinio teismo pirmininkė

Jolanta Malijauskienė

Regionų apygardos administracinio teismo pirmininkas

Rimantas Giedraitis

TEISĖJŲ TARYBA

NUTARIMAS

**DĖL TEISĖJŲ TARYBOS 2018 M. RUGSĖJO 28 D. NUTARIMO NR. 13P-101-(7.1.2)
„DĖL PAVYZDINIŲ APYLINKIŲ TEISMŲ, APYGARDŲ TEISMŲ IR APYGARDŲ
ADMINISTRACINIŲ TEISMŲ STRUKTŪRŲ APRAŠYMŲ IR PAREIGYBIŲ SĄRAŠŲ
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

2021 m. d. Nr. 13P- (7.1.2)
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 120 straipsnio 19 punktu, Teisėjų taryba
n u t a r i a:

1. Pripažinti Teisėjų tarybos 2018 m. rugsėjo 28 d. nutarimo Nr. 13P-101-(7.1.2) „Dėl pavyzdinių apylinkių teismų, apygardų teismų ir apygardų administracinių teismų struktūrų aprašymų ir pareigybių sąrašų patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas) 3.4 papunktį netekusiu galios.

2. Pakeisti Nutarimo 3.8 papunktį ir jį išdėstyti taip:

„3.8. šio nutarimo 1.3 papunktyje nurodytame Pavyzdinių apygardų administracinių teismų struktūrų aprašyme nustatytas Tarptautinės teisės skyrius Vilniaus apygardos administraciniame teisme gali būti steigiamas ir finansuojamas tik išsprendus papildomo finansavimo klausimą arba iš sutaupytų darbo užmokesčio lėšų;“.

3. Nustatyti, kad šis nutarimas įsigalioja 2022 m. sausio 1 d.

Pirmininkas

Sekretorius